

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisele nu se in-
nanțiază

„Szemenszedett valótlanságok“.

Arad, 11 Februarie.

Puțin sonorele cuvinte din fruntea acestor rânduri alcătuiesc un idiotism unguresc, traducibil cu idiotismul românesc sinonim, dar mai plastic: *minciuni sprâncenate*. Dacă arta figurativă a unei limbi indică — după cum spunea undeva Maeterlinck — geniul inventiv al rasei, dăm și traducerea verbală a idiotismului unguresc, și zicem: „neadevăruri culese boabă de boabă.”

Aceste „neadevăruri culese boabă de boabă” ar fi să fie, — declară azi un comunicat *oficios* al guvernului prezidat de contele Tisza — afirmațiile ziarului „Pesti Hirlap”, că primul ministru ar fi dat Românilor din Ungaria, chiar înainte de a se fi sfârșit tratativele cu comitetul nostru național, următoarele „privilegii”: granițe libere pe seama țiparului din regatul român, abandonarea episcopiei maghiare greco-orientale, revizuirea episcopiei de Hajdudorog, sistarea acțiunii de colonizare printre Români, casarea proceselor intentate ziarelor românești, libertatea de acțiune pe seama partidului nostru național.

Aceste „privilegii” sunt pure invenții, sunt — românește grăind, — *minciuni sprâncenate*, — spune comunicatul contelui Tisza. Va să zică ce ne spune în mod implicit comunicatul *oficios al guvernului*? Ne spune, că „gravele acuzații” ale ziarului „Pesti Hirlap”, în cazul când ele s'ar întemeia pe adevăr, concesiunile înșirate ar fi aieva *privi-*

legii. Ori și mai explicit: Recunoscând, contele Tisza, legitimitatea partidului nostru național, ne-ar acorda un *privilegiu*. Admițând intrarea ziarelor și cărților din România, ne-ar dăruia un *al doilea privilegiu*. Renunțând la înființarea episcopiei gr. or. de maghiarizare și îndepărtând astfel cuțitul dela gâtul bisericii românești milenare, ar încuviința un *al treilea privilegiu*. Oprind deposedarea țaranului român din Ardeal și Banat, ne-ar da un *al patrulea privilegiu* — și așa mai departe, un șir interminabil de *privilegii*.

Diabolică concepție!

În adevăr, ni se lămurește și mai mult impresia, că șeful guvernului, câtă vreme a putut să facă declarațiile din zilele trecute și câtă vreme aprobă comunicate de felul celui citat: nu trebuie să facă eforturi prea mari pentru a se identifica cu ceice-l atacă azi, — atât de nedrept. După concepția ce se oglindefe în comunicat, înseamnă să acorzi un privilegiu, când ai încerca să deschizi un geam de lumină în perețele temniței culturii ungu-rești! Și ce să mai zicem de „privilegiile” de a nu fi striviți în credința, în avutul nostru moral și material, în libertățile noastre cetățenești elementare, cu toate mijloacele de intoleranță, teroare și corupție câte sunt la îndemâna faimosului „constituționalism” maghiar?!

Asemănăm declarațiile și comunicatele șefului guvernului cu declarațiile făcute, în cursul tratativelor și sub impresia lor, de cei mai vajnici dușmani ai românismului. Contele Iuliu Andrássy, evreul pseudodemocrat Vázsonyi și contele Apponyi — și găsim, că cu toții privesc din același unghiu îngust al reac-

ționarismului șovino-feudal, problema românească. Ne arde apoi în conștiință tendința viu antiromânească a legilor electorale, prin cari ni s'a ferecat orice libertate de acțiune politică independentă, pentru viitor, — și ni se pare că șeful guvernului a jucat un rol nedemn de un bărbat de stat. Tactica lui pare a fi fost să-i atragă pe numiții bărbați politici maghiari în impasul unor mărturisiri mai liberale decât cum sunt aieva convingerile lor și astfel să poată exclama triumfător în fața opiniei publice maghiare: „Iată, eu, trădătorul de patrie, n'am acordat din prerogativele statului național maghiar unitar nici atâta, cât un Apponyi ori un Andrássy ar fi gata să le dăruiască Românilor!”

Dar atitudinea aceasta n'ar mai fi atitudinea unui bărbat de stat, care s'a dedicat de douăzeci de ani unei probleme de stat esențiale. Ar fi atitudinea unui simplu politician, a unui mărunț Fregoli, de cari mișună parlamentul ungar. Ar fi o tactică meschină, o manevră frivolă pentru menținerea puterii. Laurii contelui Tisza ar fi cei mai problematici și desigur efemeri. Talia lui s'ar reduce ca prin farmec la proporțiile minuscule ale celui mai temerar arivist, care-și confundă din instinct interesele personale egoiste cu interesele superioare ale existenței statului.

Ori vrea contele Tisza să împingă la absurd afirmația teoretică și puțin acreditabilă, că tratativele pentru *desrobirea* politică, culturală și economică a Românilor, au la origină numai inițiativa sa personală și nici decum imboldul intereselor externe ale monarhiei? Timp de 20 de ani, n'a pătruns cu gândul, că pentru Maghiari e chestiune de con-

Tolstoi intim.

Ați anunțat, printr'o informație sumară, în „Românul”, că contele Ilie Tolstoi, fiul marelui romanțier rus, a publicat o serie de amintiri asupra părintelui său în „Revue de Paris”. Imi închipuiesc că acest eveniment literar merită să-i consacram mai multă atențiune. Cetitorii vor fi desigur mulțumiți găsind în acest loc spicuri din paginile apărute în marea publicațiune franceză.

Autorul lor s'a născut în 1866. Prin 1870—73 el avea așa dar șase sau șapte ani. El ni-l descrie pe ilustrul său părinte, așa cum l'a văzut atunci, cu ochii lui de copil. Leon Tolstoi era pe acea vreme tânăr încă robust, vioi, agil. Puternica lui vitalitate, care i-a permis să ajungă la așa adânci bătrânețe se manifesta în acea epocă în mod splendid. Fiul lui ne spune despre el că era un călăreț fără de păreche. La Samara, pe moșiile lui, avea cai nenumărați. El organiza curse la cari lua parte împreună cu Gașkirii și Kirghizli din vecinătate. Cu Baskirii, se întrecea adesea la luptă dreaptă. Și era cel mai voinic dintre ei; numai un sindic rus a reușit să-l trănțească.

Intreg geniul și sănătatea sa trupească i se reflecta în ochi, în ochii aceia de o strălucire și de-o pătrundere ne mai auzite, despre cari Brandes scrie nu știu unde că avea darul să citească în sufletul oamenilor ca într'o carte deschisă. Copiii săi nu îndrăzneau niciodată să-i spună vre-o minciună; el le descoperea tainele numai decât.

Contele Ilie Tolstoi povesteste între altele că tatăl său avea la Yasnaia-Poliana o servitoare

bătrână, Agafia Mihailovna și un intendent, Alexis Stefanici. Acesta din urmă se îmbolnăvi odată greu și Agafia îl îngrijia. Între ei avu loc următoarea convențiune: acela care va muri cel dintâi va spune celuilalt, în clipa când va fi să-și dea duhul, dacă moartea e dureroasă. Boala lui Alexis se întetii. Când fu pe punctul să intre în agonie Agafia îl întrebă:

— Cum te simți, Alexis Stefanici?

— Foarte bine, Agafia Mihailovna, foarte bine. Și muri.

Tolstoi asistă și el la moartea sa. Tot ce era relativ la moarte și la muribunzi îl interesa. Și dacă fiul său nu ne-ar fi revelat acest lucru, încă l'am fi ghicit. Nu avem decât să ne amintim de scena morții lui Ivan Ilici, din povestirea cu același titlu, de aceea a agoniei lui Andrei Bolkonsky din *Război și Pace* și de moartea lui Nicolae Levin din *Anna Karenina*. Nicăiri, ca în aceste pagini, nu găsim detalii mai sugestive asupra omenescului sfârșit. Poate că descrierea morții lui Semenoff din *Sanin*, imoralul roman al lui Arțibașef, le-ar putea fi comparată.

Tolstoi s'a ocupat foarte mult de educația copiilor săi. Autorului memoriilor din „Revue de Paris” i-a dat lecții de matematică. Marele om însă era prea nervos: se supăra, se irita, își intimida elevul care sfârșia prin a nu înțelege nimic din explicațiile lui.

Apoi citea copiilor săi operele lui Jules Verne. El însuși a ilustrat pentru ei *Inconjurul lumii în optzeci de zile*. Nu desena tocmai minunat; dar reuși, spre satisfacția generală, mai multe dese-

nuri, printre cari și o zeită budică cu mai multe capete și împodobită cu șerpi.

„Așteptam seara cu nerăbdare, scrie contele Ilie Tolstoi. Și în momentul când tata ajungea la pasajul care avea să fie ilustrat, ne înghesuim cu toții pe deasupra mesei noastre rotunde. Atunci tata scotea desenul de sub carte”.

Într'o zi, la plimbare, Tolstoi zise fiului său Ilie:

— „Ilie, sunt foarte mulțumit astăzi. M'am chinat trei zile ca să o fac să intre în casă, fără să reușesc. Dar astăzi mi-am adus deodată aminte că în fiecare anticameră se află o oglindă și că fiecare damă poartă o pălărie. Abia m'am gândit la asta, și ea a început să meargă, să meargă și să facă ce trebuia. O pălărie e un lucru de nimic, și totuși, totul a depins de ea...”

Micul Ilie, în vârstă de șapte ani, nu știa de cine-i vorbea tatăl său. Mai târziu a înțeles că Tolstoi îi vorbea pentru întâia oară de *Anna Karenina*. În roman așa cum îl cetim acum, în momentul când Anna merge să-l revadă pe fiul ei Sergiu, nu e vorba nici de oglindă, nici de pălărie. Dar în întâiul manuscris al lui Tolstoi, Anna se oprește în fața oglinzii și își potrivește pălăria.

„Imi amintesc de entuziasmul cu care-mi vorbea tata de acest lucru, și imi pare așa de curios că el a încredințat perplexitățile lui artistice unui băiețel de șapte ani care nu-l putea înțelege.”

Tolstoi i-a mai spus:

— „Nici nu știu știu cât face starea de spirit. Se întâmplă câte odată să te scoli cu mintea lim-

servare națională să contenească cu rănirea până la os a Românilor și că statul ungar nu se poate susține, în grozava lui izolațiune, decât prin împreuna lucrare a Ungurilor cu Români? Voieste prin refuzul său rigid să-și confirme afirmația citată?

Deșartă dorință!

Noi nu cerem doar nimic, dar absolut nici o fărâma, din drepturile ce li se cuvin Ungurilor în virtutea tuturor legilor firești ce îndrumă viața unui popor. Ne vrem numai drepturile noastre firești. Și dacă știe aceasta, de ce vorbește azi (într'o scrisoare adresată unui preot reformat și reprodușă la alt loc în ziarul nostru) de „negocieri” pe socoteala „mașinării maghiare?”

Noi credem, că chiar în cazul zădărnirii tratativelor cu comitetul, contele Tisza va avea să dea istoriei dovada, că a fost inspirat de intenții sincere.

Atunci, numai, va putea să cucerească încrederea poporului românesc din Ungaria și abia atunci vor fi date condițiile prealabile ale unei colaborări sincere în scopul suprem al fortificării seculare a statului.

Sinceritatea noastră o mărturisește răbdarea de veacuri. O dovedește și atitudinea solidară și calmă a neamului nostru în timpul tratativelor. Și noi vom rămâne la postul nostru în așteptarea dovezilor din partea adversă.

Dacă nu ni se vor da aceste dovezi, vom putea zice cu inima împăcată, că toate asigurările de până ieri și cele de azi au fost și sunt:

„Szemszedett valótlanságok.”

Creste fondul de maghiarizare. Apelul băncii P. H. E. T. pentru crearea unui fond de maghiarizare a naționalităților, a fost primit cu mare insultă și în adunarea generală a băncii „Hegyalja-mádi tk. rt.” din Szerecs. La propunerea lui Kovács Gábor, șeful partidului independent din acea localitate, acționarii au luat hotărârea să contribuie anual la urcarea numitului fond. Astfel se prevede că vor adera toate, eventual majoritatea băncilor maghiare, la crearea unui fond necinstit, pe când noi cu dreptatea în mână și cu sabia lui Damocles deasupra capului, rămânem în dulce lărmie...

pede și bine dispus; începi să scrii; totul merge bine, totul se succede; a doua zi citești ce ai scris în ajun și trebuie să ștergi totul, fiindcă principalul lipsește. Lipsește imaginația, talentul, acel „ceva” fără de care inteligența noastră nu face doi bani. Se mai întâmplă să te scoli rău dispus, cu nervii strinși; crezi totuși că poți lucra. Într'adevăr, scrii bine; ai închipuire, invenție cât poțeste. Apoi recitești; și ești nevoit să ștergi iar. Totul îți pare prost; inteligența lipsește. Și nu poți să scrii bine decât când imaginația și inteligența se întâlnesc deopotrivă”.

În luna Ianuarie 1872 se svoni la Yasnaia-Poliana, că o oarecare Anna Stefanovna s'a sinucis din gelozie. Ea se aruncă sub roțile trenului în gara dela Jassenki. Cum află de aceasta Tolstoi se duse la gară; el voi să asiste la autopsia nefericitei. Și această sinucidere a Annei Stefanovna, o biată fată cu obraji buni și rotunzi, îi dete lui Tolstoi ideea sfârșitului Annei Karenina.

Contele Ilie Tolstoi își amintește de vremea când tatăl și mama sa au lucrat la acest roman. Contesa Tolstoi, instalată la micul ei birou, transcria paginile lui Tolstoi până în noapte târziu. Ea îi descifra cu mare greutate scrisul. Câte odată îi cerea lui Tolstoi s'o deslușească. El întreba, posomorit:

— Ce-ți este așa greu de citit?

Apoi lua pagina, citea, se oprea. Nici el nu înțelegea ce scrisese. Avea un scris încurcat; afară de aceasta obișnuia să adauge fraze întregi printre rânduri. Anna Karenina apăru mai întâi într'o revistă, în Mesagerul Rus. Corecturile soseau în fie-

Hajdudorog.

— Acțiunea ligei maghiare gr. cat. —

Arad, 11 Februarie.

Abia a suflat în public presa șovinistă știri, încă neconfirmată, că guvernul ar fi aplicat să facă unele concesiuni Românilor cu privire la episcopia de Hajdudorog — și patrioții temători ai viitorului neamului ales, s'au și pus pe lucru.

Există la noi o clică de oameni negri, toți magnați și consilieri, deci aproape de forurile cele mai înalte și membri ai oficiilor unde se făuresc legile împotriva noastră. Aceștia se cheamă Szabó Jenő, Illés Jenő, Andor Gyula și alții cari au aderat la programul lor. În capul acestora s'a zămislit ideea înființării acelei episcopii nenorocite, ei au susținut-o până apoi, în modul cunoscut, s'a realizat.

Dar ca oricare operă șubredă, s'a clătina puțin episcopia răpitoare de suflete și patrioților noștri li teamă că se va dărâma. Deci pe lucru!

Acțiunea lor nu află teren propice de propagandă pe locul de origine. Ea pornește dintr'o cameră luxos mobilată, de lângă masa copioasă, în formă de protest, apel etc. Astfel patrioții noștri adresează o scrisoare lungă primatului, primului ministru și ministrului instrucțiunii publice, în care îi roagă preamiliți să nu facă revizia Hajdudorogului.

Aduc și argumente false, motive ipocrite, căci nu e scopul aci să se arate adevărul, ci să se salveze „ideea” cu orice preț.

Dăm în rezumat câteva pasagii din această adresă, publicată de „Pesti Hirlap” ca să se vadă până unde poate ajunge denaturarea faptelor, când e vorba de ajungerea unui scop necinstit.

Datele statistice din 1910 dovedesc, că Maghiarii ar trebui să se plângă și nu Români. A-nume s'a constatat că în părțile noiei episcopii sunt 304.322 suflete gr. cat. și nu numai 183.575, câte au fost încorporate. Astfel au mai rămas 120.747 (adecă 40%) de maghiari gr. cat., sub autoritatea bisericii românești, pe când în noua episcopie nu sunt luați mai mult de 12.966 Ruteni și 18.948 Români, dintre cari

care zi, Tolstoi le corecta el însuși. Ștergea unele pasagii, altele adăoga; în curând corecturile deveneau și ele indescifrabile.

„Mama petrecea nopți întregi copiând aceste corecturi. Dimineața, paginile acoperite cu scrisul ei limpede și mărunț erau așezate cu grijă pe biroul ei, în așteptare ca Liovașka să le ducă la poștă. Dar tata le lua ca să le mai revadă odată; și spre seară, aceeaș poveste: paginile erau din nou acoperite cu adăugiri și ștersături, de nu le puteai ceti.

— Sonia, draga mea, iartă-mă; iar am stricat toată munca ta; asta nu o să se mai întâmple, spune el cu aerul vinovat, arătând pasagiile șterse. Mâne o să le trimitem la poștă.

Dar adesea treceau săptămâni și luni până să le trimită”.

De altfel Tolstoi nu iubea de fel romanul său Anna Karenina. Antipatia asta e bizară. În 1875, el scria amicului său, criticul Strakov:

„Succesul celui din urmă fragment al Annei Karenina mi-a făcut, îți spun drept, o mare plăcere. Mă așteptam așa de puțin la aceasta, încât nu sunt încă dumiruit cum un lucru așa de ordinar și așa de neînsemnat a putut să placă”.

Și vecinului său, poetul Fett, îi scria:

„Sunt două luni de când nu mi-am murdărit mâinile cu cerneală și inima cu idei. În clipa aceasta însă, o reiau pe banala și plictisitoare Anna Karenina, numai și numai ca să scap de ea, pentru a-mi putea vedea de alte ocupațiuni”.

În 1878, el sfârșește romanul; și îi scrie lui Strakov:

numai 5775 nu vorbesc ungurește. Și se poate deduce că sunt și mai mulți Unguri, cari însă, probabil, indentificându-și limba maternă cu cea întrebuintată mai înainte în biserică, s'au declarat Români, respective Ruteni.

Topografia ținutului a adus cu sine să fie încorporate cele câteva mii de suflete românești; în schimb câte zeci de mii de Maghiari au rămas instrăinați, fără scut, căci toleranța religioasă, care caracterizează pe Maghiari, bisericii românești nu-i este cunoscută.

Revizia noiei episcopii ar fi prematură, până nu se va introduce în biserici limba liturgică maghiară, care va mulțumi populația, căci și până acuma s'a făcut agitație numai pe motivul, că poporul nu înțelege limba greacă. Se prevede că revizia în senzul ca parohiile cu majoritate românească să fie reîncorporate, ar da naștere unor tulburări mari, cari se vor transpune și la Ruteni, deoarece clerul și învățătorimea eistă din școlile românești, e imbatată de cel mai reacționar șovinism și atunci va avea frâu liber să facă propagandă pentru deslipire.

Prin urmare nu trebuie deslipite cele câteva parohii românești, ci încorporate miile de suflete maghiare rămase încă sub autoritatea bisericii românești.

Ne mărginim să dăm numai atât din chilometrica adresă și, din argumentele trase de păr, să facem concluziile noastre triste dar adevărate.

Reiese clar, ca lumina soarelui, că în statistica din 1910 ni s'au furat încă 200.000 suflete, întocmai ca în Caraș vre-o 300.000, în Bihor 100.000, în Sălaj vre-o 60.000 etc. Iar acum se știe pozitiv că nu 18 mii, ci aproape 100.000 de suflete de Români a înghițit numai episcopia de Hajdudorog.

Se mai invocă intoleranța coreligionară a bisericii românești, când însuș Hajdudorogul e fructul celei mai negre intoleranțe a Maghiarilor.

Cât despre revizuire, aceea rămâne la judecata sănătoasă ori bolnavă a membrilor din guvern, la bunul plac al celor ce ne stăpânesc; dar de sigur că vom mai avea și noi de spus un cuvânt. Apeluri și adrese de felul celui redactat de d. Szabó Jenő, nici n'ar trebui luate în serios, dacă inconștient nu ne-ar descoperi și nouă latouri negre ale politice de oprire.

Ca să știm la adecăte ce e de făcut.

„Mă inspăimântă faptul că revin la starea mea sufletească din vara trecută: sunt scârbit de ce-am scris. Am aici corecturile numărului de April, mi-e teamă că nu voi avea puterea să le corectez. Totul e rău, și tot ce a apărut ar trebui refăcut...”

Din fericire pentru noi că a lăsat neatins acest roman nemuritor. Era pe vremea când se gândea să se apuce de lucrările lui de doctrină. Dacă ar mai fi păstrat Anna Karenina în manuscris, corectarea-acestui cap de operă s'ar fi resimțit de noua lui stare de spirit pe care a păstrat-o până la moarte, și din care pricină geniul său literar din acea epocă prezintă unele pete pe cari le-am fi dorit departe de lucrările lui.

Adrian Corbul.

Jucările.

Scena se petrece într'un cușor. Cușorul este într'un colț al unei odăi, care servă de cămară. Personagiile sunt: Mingea, Toba, Trenul, Tropmeta, Pușca, Păpușa, Fluierul: toate jucării ale lui Pierino.

Mingea. — Prieteni, tăcerea voastră începe să mă plictisească. Eu nu mă valet, eu care sunt deprinsă să nu stau de fel la un loc, ci să sar mereu, dar nu vă înțeleg pe voi.

Toba. — Noi nu ne văităm; nu vezi ce tăcere este aici?

Mingea. — Tocmai pentru asta. Liniștea voastră îmi dă gânduri negre, iar eu am poftă să fiu veselă.

Episcopul M. Cristea și hotărîrea băncii P. H. E. T. Suntem autorizabil, din izvor autentic, a deșmintii știrii din Pesti Hirlap, nrul de Duminecă, privitoare la acțiunile fundațiunii Gojdu dela banca Pesti Hazai Első Takarékpénztár, Părintele episcop Dr. E. Miron Cristea al Caransebeșului nu s'a exprimat față de nime în sensul pretins de numita foaie, — și peste tot în nici un sens. Știrii lansată cu privire la vinderea acțiunilor pare, deci, mai mult plasată tendențios din partea cercurilor, cari poate ar voi să se scape de acest balast românesc.

Importanța vizitei dlor Venizelos și Pasici la București. Importanța ce se atribuie vizitei dlui Venizelos la București — scrie „Le Temps” — se mărește prin faptul că președintele consiliului grec a așteptat acolo pe d. Pasici, care a venit în capitala română dela Petersburg. Prezența celor doi președinți ai consiliului la București, a coincins cu șederea prințului moștenitor al Greciei, oaspetele familiei regale române, cu care legături de familie par a-l uni în curând. Cu prilejul unui dejun oferit de regele Carol aceluia pe care Români îl privesc deja ca pe logodnicul principesei Elisabeta, suveranul a reamintit de acțiunea comună care a făcut posibilă restabilirea păcii și care a stabilit echilibrul în Balcani. Aceste cuvinte au o semnificație particulară în momentul în care reprezentanții acestei acțiuni comune, greacă, sârbă și română, vin să se sfătuiască la București.

Acestea nu sunt în contradicție cu declarațiile recente ale regelui Carol care spunea unui ziarist rus că în caz de conflict turco-grec limitat între aceste două țări, România nu va interveni. Acest război nu se va putea desfășura decât pe mare, dar numai în cazul unei victorii elene își va păstra caracterul pur elen. Turcia, victorioasă, va transporta lupta pe uscat. În cazul acesta, nu numai echilibrul din București ar fi compromis, dar conflictul nu va rămâne liniștit între cei doi beligeranți și România va interveni.

Dacă deci o alianță defensivă formală ar interveni între București, Belgrad și Atena ea n'ar da decât o consacrare oficială a situațiunii care s'a născut din tratatul dela București.

Autorul vorbește după aceasta de declarațiunile pacifice ale Bulgariei și continuă:

Aceste dispozițiuni în care răspund dorințelor Rusiei vor fi bine primite în celelalte capitale balcanice cari nu vor respinge firește, avansuri sincere, mai ales dacă Bulgaria le-ar da garanții de lealitate și fidelitate pentru viitor. Dimpotrivă opinia austro-ungară e impresionată de apropierea româno-greacă și mai mult încă de posibilitatea unei viitoare restabiliri a blocului balcanic pe care diplomația austriacă și-a dat toate silințele să-l distrugă.

Eventualitatea unei astfel de reconstituiri evită Austro-Ungaria. Celelalte puteri, dimpotrivă vor cu tărie menținerea liniștii în Balcani și ele nu vor putea decât să se bucure de toate alianțele care vor contribui a consolida la ordinea de lucruri existentă și la pacea dela București.

In jurul tratativelor.

Arad, 11 Februarie.

Contele Tisza către un preot reformat.

Preotul reformat, Kövér András trimițându-i primului ministru o scrisoare dezolantă în chestiunea împăcării cu România, contele Tisza i-a răspuns următoarele:

Budapesta 22 Ianuarie 1914. Ministrul președinte ung. reg.

Prea Stimate Domnule Preot! Din declarațiile mele, asupra convorbirilor avute cu naționalității români, poți vedea, că n'am făcut obiect de negociare din chestiunea națiunii maghiare. În curând voi aduce la lumină întreg materialul acelor convorbiri și sper că se vor rușina toți aceia cari au dat crezământ mincunilor din zărele opoziției. Cred că prin activitatea mea publică de până acum am dat atâta dovadă de simțăminte patriotice, ca să nu lii silii să mă apăr și în contra acestor acuze grosolane. — Cu deosebită stimă al sfinței Voastre supus credincios

Tisza.

Reușita, eventual eşuarea „pactului” va fi, probabil, cel din urmă act patriotic al contelui Tisza.

Contele Tisza — despre circumscripții.

Ieri a fost depus în cameră raportul comisiunii administrative asupra împărțirii cir-

cumscripțiilor electorale.

Proiectul se va lua spre dezbateră abia săptămâna viitoare.

Deputații guvernamentali aleși în părțile ardeleni au discutat amănunțit asupra acestei chestiuni cu ministrul de interne și cu primul ministru. Contele Tisza le-a demonstrat că între circumscripțiile ardeleni sunt numai șase, unde Români formează majoritatea absolută, astfel că în acestea numai deputat român cu program naționalist ar reuși, dacă eventual Români nu ar renunța la organizația lor de partid. Mai sunt afară de acestea — a spus contele Tisza — alte patru circumscripții în Ardeal, în cari de asemenea Români sunt în majoritate, dar acestea s'ar putea câștiga pentru Unguri (în modul bine cunoscut. — N. R.)

Deputații au primit cu anumite rezerve declarațiile primului ministru. Mai ales nu sunt mulțumiți de noua împărțire a circumscripțiilor Brad (com. Hunedoara) și Ighiu (com. Alba-de-jos), cari ar trebui modificate prin încorporarea mai multor comune rămase afară.

Contele Tisza le-a promis că se va interesa provocând pe comiții supremi ai comitatelor respective să-și dea părerea.

Abia după declarația aceasta s'au mai liniștit deputații nemulțumiți.

Lupta de clasă: luptă de naționalitate.

Organul partidului social-democrat „Népszava” sub acest titlu începe publicarea unei serii de articole, din care primul a apărut în numărul de ieri. Autorul prin prizmă socialistă caracterizează lupta de naționalitate, care o numește luptă de clasă. În evoluția unui neam sunt trei epoci: prima când poporul începe a se deștepta, a se mișca, cum sunt bunăoară la noi Rutenii, cari abia acum își încep istoria. A doua fază urmează când acel popor își creează și susține o clasă de intelectuali, cum sunt astăzi Slovaci, cari nizește să-și crească câți mai mulți oameni învățați. În a treia fază e când intelectualii eșiți din popor se întăresc și-și formează o clasă puternică, deosebită; acesta e

Trenul. — Dragă prietenă, tu zici că vrei să fii veselă? Câtă tristete este în vorbele tale! Și totuși, aproape că mi-e necaz pe tine, când te văd așa de frumoasă, aproape nouă. Nu ne vezi pe noi? Toți ne-am învechit și ne-am amărit... Eu nu mai pot nici să umblu, nici să fluiet și mi s'a dus și vopseaua de pe mine.

Trompeta. — Eu mi-am pierdut glasul, glasul meu răsunător...

Toba. — Eu am plesnit d'abinele...

Pușca. — Eu nu mai pot să mai arunc gloanțele mele de carton!

Păpușa. — Dar eu?... Dumnezeu în ce hal mă găsesc! Mi-a sărit un ochiu, părul mi s'a dus, un picior mi-e strâmb, un braț sucit...

Mingea. — Ah! s'au dus vremurile cele bune, și poate n'or să se mai întoarcă niciodată! Vă aduceți aminte când...

Trenul. — Taci, taci! Nu știi că nu este durere mai mare decât aducerea aminte a vremurilor fericeite?

Mingea. — Tu ești filozof.

Trenul. — Nu cred; mai mult mi se pare că sunt egoist.

(O tăcere).

Păpușa. — Ia lăsați gândurile triste! Mai

bine să stăm de vorbă, că doar atât ne mai rămâne.

Toba. — Îți aduci aminte, dragă Trompeta, ce concerte mai dam noi două? Lumea râdea dar noi îi dam mereu înainte, tot mai tare.

Trenul. — Și eu alergam ca un tren adevărat, de se uitau toți la mine plini de mirare.

Mingea. — Dar eu, ce de mai săream! Acum, s'a isprăvit.

Pușca. — Adio dare la semn! Adio bătălii! Adio asalturi.

Mingea. — Nesuferitul de Pierino!

Jucările (în cor). — Nesuferitul de Pierino!

Pușca. — Și când te gândești că într'o vreme, nu putea să stea nici o clipă fără de noi!

Păpușa. — Și acum...

(O altă tăcere.)

Trompeta. — Ce-o să ne facem?

Toba. — Probabil că o să stăm mereu în cu-fărul acesta, unde nu intră nici o rază de soare...

Mingea. — ...și nici nu putem respira...

Pușca. — Este îngrozitor!

Trenul. — De-am putea să fugim!

Toba. — Nici să nu te gândești: suntem închiși cu cheia.

Păpușa. — Cum se poate ca Pierino să ne fi uitat cu desăvârșire? Mie nu-mi vine să cred.

Trenul. — Și totuși, așa se pare.

Trompeta. — Ne arată atâta dragoste!

Trenul. — Ce soartă tristă avem și noi jucările! Câtva timp suntem așa de iubite și după aceea, ameni nu se mai uită la noi... (După o pauză) Știi voi cari sunt vrășmașii noștri?

Jucările (în cor). — Cari.

Trenul. — Cărțile!

Mingea. — Așa este, prietino. Dar cum să faci, să ne revoltăm, noi biete jucării fără suflet?

Trenul (ne gânduri). — Așa este! Ce suntem noi? Nimic! Noi umblăm, strigăm după cum vrea mașinaria noastră, dar suflet nu avem. Tu ai dreptate prietino, și din cauza aceasta, cine se joacă cu noi, i se urăște de grabă.

Păpușa. — Sst! Sst! Vine cineva.

(O altă tăcere.)

Glasul lui Pierino (cetind). — ...atunci, mama zise copiilor: Azi este un an, copii mei, de când a murit tatăl vostru”.

Fluerul. — Este Pierino.

Jucările (în cor). — Cetește. Să ascultăm... Din italianește de I. T. Alian.

ELEFON: 912.

Atelier cu putere electrică pentru încadrarea tablourilor.

Specialități de cadre Freiman Testvérek

Asortiment foarte bogat de cadre ovale și rotunde, foarte moderne. — Serviciu prompt și conștiințios. — Prețuri convenabile.

ARAD, str. Weitzer J. nr. 9.

Se caută ucenici cu plată.

Fe 1801

punctul culminant în lupta de naționalitate, după care, fatalmente, urmează rezolvirea definitivă a chestiunii de naționalitate. În această ultimă fază suntem noi Români. Odată ce contele Tisza a intrat în tratative cu Românii și opinia publică a început să se agite; și cei ce au protestat contra înțelegerii au dovedit, înconștient, că există în țeara aceasta o chestiune de naționalitate. Chiar și în cazul când ar eșua „pactul”, chestiunea de naționalitate nu se va lua dela ordinea zilei. Rezolvirea acestei chestiuni o grăbește pe de o parte situația politică externă, care tot mai mult apropie posibilitatea îmbucătățirii țării, pe de altă parte politica internă nefastă, care, în luptă cu democrația maghiară și țarismul tiszaișt, se dă de partea celor ce atrag la sine cu mai multă ușurință masele nemaghiare. De s'ar da întâietate democrației, atunci lupta de naționalitate s'ar transforma în luptă pașnică pe teren cultural. Ca exemplu se citează pasaje din operele lui Eötvös, Kossuth, Déak, Wesselenyi, cari în anumite momente au pledat toți pentru democrație și în consecvență pentru egala îndreptățire a naționalităților. Chestiunea românească, așa cum se prezintă astăzi, pare a fi mai mult o chestiune de limbă; dar oricum ea va trebui rezolvită, ori se va face pactul, ori nu.

Spre o viață nouă în Bucovina.

Chestia ruteană.

— Două corespondențe. —

Cernăuți, 10 Februarie.

Chestia românească preocupă astăzi lumea întreagă. Idealuri vagi altădată, iau în sufletele noastre forme mai precise și vecinii, printre cari cu anevole am afla un prieten, privesc spre noi cu îngrijorare și teamă. De bună seamă că nu e o întâmplare că și la noi în Bucovina se ivesc acum zorile unor vremuri nouă. Chestia românească din Bucovina nu importă nici echilibrul european și nici pe diplomații cari cer prietenia României, dar pentru existența neamului românesc de bună seamă că nu e indiferent, de sunt Românii sau Rutenii stăpâni în această parte a Moldovei, care niciodată n'a fost cuprinsă în teritoriul Pocuției, cum susțin stăpânitorii vremelnici de azi, care totdeauna a fost românească și asupra căreia avem deci drepturi istorice indiscutabile. Drepturile istorice în luptele dintre popoare nu joacă un rol mare, dară pentru morala fiecărei tabere în parte nu e indiferent dacă luptătorii sunt convinși că au a apăra pământul pe care mii de ani au muncit și suferit înaintași de-ai lor sau nu.

Sunt unii cari susțin că pe vremea anexării noi am fost în minoritate și am crescut abnormal asimilându-ne Rutenii, cari ar fi adevărații băștinași. Teoria aceasta, așa cum a fost pusă, are un singur defect, — că nu se poate susține în fața adevărului istoric. În însuș documentul pe care se sprijină aceasta, e vorba de Rusneci — Ruteni — și Moldoveni, nu Români; e foarte probabil deci ca și Moldovenii generalilor Spleny și Eufenberg să fie Români. Ori, dacă admitem afirmația căpitanului Budwinsky pentru întreaga Bucovina, atunci poate și „Moldovenii” de care vorbește el nu reprezintă o minoritate de populație românească, ci o fi fiind și ei niscaiva Ruteni și prin urmare nici n'ar fi existat suflet de Român în Bucovina la anul 1775? Și în fine ce procedeu științific e acesta să iei o afirmație cu privire la nordul extrem al Bucovinei drept valabilă pentru țara întreagă? Dovedește sau reacredință sau ignoranță. Procedee de aceste ale politicianilor în fine nu ne mai pot impresiona și reținem numai adevărul — pe care oamenii competenți îl vor întemeia cu dovezi nerăsturnabile — că Românii pe urma drepturilor istorice sunt singurii stăpânitori de drept ai Bucovinei. Un lucru

care nu poate fi indiferent, desi politica înainte de toate e o ciocnire de forțe — ba cu atât mai mult, credința care izvoarește din acest adevăr ne otește sufletul și reprezintă astfel o forță de care totdeauna va trebui să se ție seamă.

Situația actuală a Românilor față de Ruteni nu s'a schimbat. Aceștia sunt acum copiii alinați ai guvernului. Lupta ce-o ducem pentru recucerirea pozițiilor pierdute e deci cu atât mai grea. Situația școlărilor românești e încă cât se poate de dificilă. Șicanele mari și mărunte durează și acum. Spre ilustrare, un exemplu: În Carapciu pe Cereș Rutenii au furat tabla din școala românească; a doua zi vine un reprezentant al guvernului, constată lipsa și *închide* școala! Pață de aceasta și situația materială a școlărilor e proastă. Budgetul de o sută de mii de coroane al „Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina” nu ajunge și ne-ar trebui poate de zece ori mai mult ca să putem duce până la sfârșit această operă așa de mare. De bună seamă că dacă am fi într'adevăr organizați am putea isprăvi mai multe și cu mijloacele ce le avem.

Chestia bisericăscă nu se rezolvă nici într'un senz, nici într'altul. Guvernul vienez când are a-i împăca pe Cehi cu Nemții, probabil că n'are timp să se ocupe cu astfel de chestii mărunte. Va fi rezolvită probabil tot așa de unilateral, cum au mai fost rezolvite multe chestii de litigiu între Români și Ruteni, — și n'avem decât să ne rugăm lui Dumnezeu să ne trimită un „crai tânăr, crai mândru”, care să infrunte el baionetele jandarmilor, căci „momentul istoric” al numirii arhimandritului Manastyrski a trecut, și acel cari au fost jurat să-i infrunte și pe jandarmi, s'au resgândit de-a-binelea: n'ar fi oare totuși prea scump?...

Intenția de-a se anexa 7 comune la Târgul-Murășului.

Adunarea populară din Sântana de Murăș

Târgul-Murășului, 8 Februarie.

Ca oricare boală mai gravă așa și ambiția deșartă își are stadiul de criză, când sau se poate înălța până la extrem cu pretențiuni e ca — ne mai fiind pungi pline — se prăbușește în cea mai de jos umilință.

Târgul-Murășului (Marosvásárhely.) care poartă și epitetul de capitală a Săcuilor e chiar în acele clipe fatale. Acest oraș vrea să-și mărească teritoriul încopciind toate comunele din jurul apropiat, comune în mare parte cu locuitorii români.

Comuna Sântana de Murăș, care încă e amenințată de cheful de cucerire al acestui oraș, a ținut în 8 Februarie în localul școlărilor gr.-cat. o adunare populară mixtă convocată de d. Emil Kormos Alexandrescu președintele clubului național din com. Turda Artes.

Adunarea la care a presidat delegatul d. Máriaiffi, dl Mudra directorul domeniilor, a succedut peste așteptările celor de față. Au luat parte peste 300 persoane, Români și Maghiari din Sântana.

Cel dintâi orator a fost d. Kormos Alexandrescu care a arătat răul ce-l poate aduce acestei comune intențiile orașului Târgul-Murășului. D-sa arată cu date concrete cât de mari sunt lărimile ce le plătesc cei din oraș și cari apasă și umerii noștri:

4.500.000 cor. pentru scocurile, dela palatul cultural, școala sup. de fete etc.
1.500.000 cor. pentru spital,
1.000.000 cor. gară.
3.000.000 cor. casarmă.
1.000.000 cor. teatru stabil.
1.000.000 cor. sanatoriu pentru oțică etc.

Dar apoi, muzeul, palatul cultural, și altele. Afară de acestea cei ce au pământ plătesc 6 cor. după jugăr, ca dare pentru păzit.

Aduc la cunoștința on public din loc și provincă, că în primele zile a lui Februarie voui deshide în Arad, str. Zrinyi (Palatul-Bohus), o elegantă

florărie de flori naturale, unde voui ținea în permanență mare asortiment de flori tăiate, în oțuri și flori decorative — Cununi și buchete execut grabnic și expediz acasă cu pețuri foarte convenabile și cu mult gust după moda din orașele mari.

Rog binevoitorul sprijin:
Cu distincă stimă:

Jánossi Károly,
grădinar artistic și decorator.

După toate aceste se declară contra încopcierii Sântanei la Târgul-Murășului, în aprobarea furtunoasă a poporului. În numele biserică și a poporului din Sântana vorbește convinsător preotul I. Roman. D-sa scoate în relief greutățile cu cari au câștigat strămoșii noștri averea biserică și a școlii. Această avere — spune d-sa — prin alipirea la Târgul-Murășului e serios amenințată. Curvântarea părintelui Roman a fost primită de poporul de față cu o salvă de aplauze. După acestea preș. Mudra provoacă pe cei competenți să facă toți pașii necesari pentru a apăra comuna Sântana de Murăș de pericolul ce o amenință.

Atât d. Cormos Alexandrescu cât și părintele I. Roman declară că dânsii ca aderenți ai partidului nostru național sunt contra încopcierii nu numai din punct de vedere economic, ci chiar și din punct de vedere bisericăsc.

Cursurile „Asociației” la Sibiu.

— Dela corespondentul nostru special.

Sibiu, 9 Februarie.

În sala festivă a „Asociației” — al cărei calorifer abia-i poate ridica temperatura peste zero, — s'a început Dumineca trecută (8 Februarie n.) noua serie de conferințe, mai largi în perspectivă de astădată și de-o rigoare științifică mai înaltă decât cele obișnuite până acum la noi.

Întâia serie a conferințelor, pe care a început-o d. prof. Dr. N. Bălan cu un vast studiu asupra caracterului religios al operei lui Tolstoi, și a continuat-o d. Dr. O. Ghibu înfățișându-ne personalitatea lui Spiru Haret, și d. Dr. I. Lupaș cu o paralelă între Șaguna și Eötvös, era s'o sfârșească d. prof. V. Stoica vorbind despre curentul francez în mișcarea noastră literară de azi, care prelegere însă — se spune că prin a nestecul unor vointe semi prea înalte — s'a umănat deocamdată. S'a trecut ușor peste conferințele acestea făcute fără reclamă și deosebit etalaj de erudiție.

Se va vorbi însă de bunăsamă mai mult despre prelegerile dlor O. C. Tăsiăuanu secretar al Asociației, Dr. I. Ursu, profesor la universitatea din Iași, S. Mehedintzi, profesor la universitatea din București, Dr. Iancu Nistor profesor la universitatea din Cernăuți, Al. Tzigara-Samurcaș, directorul muzeului de artă națională din București, I. Agărbiceanu, Dr. I. Lupaș, Dr. S. Dragomir, Dr. N. Drăgan și Dr. Al. Bogdan, cari, deși nu vor trece în expunerile lor peste răstimpul scurt de 1-1½ oră, — cum anunță programul tipărit — totuși sperăm, că ne vor da prilejul, să ascultăm adevărate lecții academice.

Începutul l-a și făcut părintele protopop Dr. I. Lupaș prin conferința sa intitulată: „Istoria universală în jumătatea a doua a veacului XIX”. E o temă largă și vastă aceasta, care tocmai din pricina varietății evenimentelor și curentelor intelectuale ce reoaglindește pentru a putea fi înfățișată mai clar și mai sintetic trebuie privită din punctul de vedere al filozofiei istorice.

E bine, să lămurim chestia aceasta dela început. Istoricul trebuie să aibă în vedere, că societatea e un sistem organic, un organism, în care toate părțile trebuie, să fie în cea mai deplină armonie întregindu-se reciproc. Ca motivul cel mai important al tuturor schimbărilor dintr'nsa apare spiritul omenesc și din cauza aceasta toate cele trei stadii pe cari le parcurge acesta, sunt totdeodată stadiile evoluției istorice. Nu-i deci nici o mirare, dacă în urmărirea desfășurării evenimentelor, concepțiile n'au fost și nu sunt încă nici astăzi unitare.

Florărie nouă de flori naturale.

(La 1800)

Conceptia speculativă a filozofiei istorice reoglindește tendința de a nu înșirui numai succesiv evenimentele și datele, ci prin stabilirea raporturilor de cauzalitate, ce există între ele purcede la o expunere pragmatică. Are în vedere pe de o parte ideile care se realizează din stricta necesitate istorică, iar pe de altă parte anumii factori empirici: rasa, clima, situația geografică și economică. Accentuarea potențată a unora dintre acești factori a dus la cea mai stridentă unilateralitate. Dovadă Karl Marx și școala sa, cari au ajuns la o concepție absolut materialistă a filozofiei istorice.

A doua concepție a filosofiei istoriei având să lămurească înainte de toate cercul în care se poate mișca știința istorică, întâmpină de sigur la început greutăți mai mari. Cercetătorul istoric are lipsă de o stăruitoare râvnă spre a pătrunde la obiectul pe care-l scrutează, deoarece evoluția omenească nu i se înfățișează clar și adeseori prin ceața puțin transparentă a unor mărturii scrise. Dar pe lângă împrejurarea, că critica logică a acestor mărturii oferă posibilitatea unei rezolviri interesante, însuși faptul, că istoricul e necesitat a alege din vastul material, ce-i stă la îndemână, îl determină a fixa anumite măsuri în ceceae privește valoarea acestui material. În fine săvârșită odată această muncă, peste întreagă procedura sa trebuie, să plutească ideea progresului, ca un principiu regulativ al științei istorice.

Față de aceste concepții se ridică Aug. Comte, tăind o cale nouă și pentru felul de a vedea al istoricilor. După el nu individul, nici natura, ci societatea își are istoria sa. În felul acesta filozofia istoriei se schimbă în știința statisticii și dinamicii sociale. Minunata structură pe care a dat-o Comte teoriei sale a fost desăvârșită de pleiada mai nouă care ilustrează paginile istoriografiei moderne.

Am făcut aceste digresiuni spre a stabili principiile cari au stăpânit și în parte stăpânesc și azi pe reprezentanții științei istorice.

D. Dr. Lupăș la începutul conferinței sale a cercat să reliefeze două principii fundamentale cari au determinat dezvoltarea istoriei universale în jumătatea a doua a secolului XIX: industrialismul și naționalismul. În partea a doua a conferinței sale însă s'a mulțumit cu o înșiruire succesivă de evenimente, fără a stabili îndeajuns acele curente și forțe motrice cari au lăcrat în dosul acestor evenimente, și fără a evidenția, întru cât aceste mișcări și războaie au contribuit la dezvoltarea culturii și la progresul omenească.

Expunerile colorate și limpezi ale părintelui protopop au fost bine primite și bine apreciate de publicul nostru. *Sallust.*

Scrisoare din Caransebeș.

— Corespondență specială. —

Caransebeș, 9 Septembrie.

Dumnezeu în 8 Februarie n. și-a ținut „Casina română” din loc adunarea generală ordinară pentru anul 1914. Membrii s'au prezentat în număr frumos, dovadă și prin aceasta interesul și deplina lor pătrundere pentru rostul ce-l are această instituție culturală.

Rapoartele citite ne-au întărit și mai mult în convingerea, că este de datorința fiecărui Român de inimă, să sprijinească cu toate mijloacele posibile activitatea — din an în an tot mai rodnică — a acestui însemnat focar de cultură.

Comitetul societății s'a năzuit înainte de toate să asigure pe deplin — prin sporirea mijloacelor materiale — existența acestei societăți. Rezultatul năzuinței în această direcție ni-l arată cifrele rapoartelor prezentate, din cari se vede, că averea totală a societății, care înainte cu 3-4 ani făcea circa 1000 cor., astăzi este aproape 6000 cor.

Așteptăm acum, ca cei chemați, să ducă la îndeplinire și a doua năzuință, mult mai însemnată pentru interesele românești ale orașului: de a face din Casina română, motorul tuturor pornirilor sănătoase, cu scopul de a regenera și a încheia viața socială de aici. Nici că am putea afla alt loc mai potrivit, spre a ne cunoaște mai de aproape, și pentru a ne uni forțele spre un scop comun.

În îndeplinirea acestor ținte, s'a decis înființarea — în cadrul Casinei române — a mai multor comisii speciale, ca astfel în viitor să putem desvolta o activitate tot mai extinsă. S'a format o comisie sportivă — în frunte cu tinerii însuleții, d-nii: A. Buțiu și P. Fotoc. — dela care se așteaptă mult, mai vărtos, că în această privință, suntem mult îndărătat străinilor din oraș. S'a format apoi și o comisie literară-teatrală.

După citirea tuturor rapoartelor, urmează alegerea noului comitet. Comisia de candidare constătoare din membrii: maior Nicolae Jumanca, Antoniu Sequens, Dr. Virgil Budaițian, Dr. Vasile Loichița și Stefan Jianu, propune, iar adunarea generală alege: Președinte: Dr. Cornel Cornean, vice-președinte: Dr. George Labonțiu, notar: Petru Mihaescu, casier: Ioan Dobromirescu, bibliotecar: Dr. Dimitrie Cioloca, econom: Arthur Laziciu, controlor: Iuliu Vuia; în comitet: Stefan Jianu, Constantin Călbun jun., Dr. Alexandru Morariu, Ilie Orzescu, Petru Florian, Ioan Piso și Isidor Tataru.

După închiderea adunării se trece la licitarea foilor pe anul 1914.

Acum, când se află în orașul nostru atâtea elemente dornice de muncă, prima datorie, a noastră a tuturor este, să folosim toate mijloacele culturale de cari dispunem, pentru o întărire treptată pe teren cultural-economic. Ar fi o greșală de neiertat, dacă între împrejurările date, s'ar mai întârzia mult cu reînvierea despărțământului „Asociațiunii”, în cadrele căruia s'ar putea desvolta cea mai rodnică activitate în direcția amintită. Îndeosebi pentru comunele aparținătoare acestui despărțământ, ar fi de mare folos, dacă și această instituție culturală și-ar relua firul activității întrerupte de un șir de ani. Ar fi timpul, ca îndemnuirile și staturile ce se dau în desele circulare ale comitetului central, să afle aplicare și în părțile noastre spre binele obștească, dar mai ales a tărânilor noastre, care așteaptă cuvântul de îndrumare al conducătorilor săi. Să auzim odată acest cuvânt!

„Siminic”.

Cronica externă.

Grecia și România. Ziarul d-lui Clemenceau, „L'homme libre” scrie sub acest titlu următoarele:

„Călătoria diadoului la București și condițiile în cari ea se face dau o consistență semnificativă svomurilor deja vechi relativ la un proiect de unire între familiile regale ale ambelor țări, adică între fiul regelui Constantin și principesa Elisabeta a României.

Privind consecințele diplomatice ale unui astfel de eveniment se poate spune că această căsătorie va întări, cel puțin pentru câțiva timp, pacea balcanică. Fără îndoială, nu trebuie să exagerăm garanțiile pe cari le dă unei națiuni alianțele suveranilor săi și ca să nu cităm decât exemple recente, am văzut pe regele Italiei învârtind așa fel interesele socrului său, în chestia Scutari, încât era gata să-l bage în cele mai mari pericole; am văzut de asemenea guvernul german declarând energie că Germania va susține cu tărie Italia împotriva Greciei, cu toate că regina acestei țări este sora împăratului Wilhelm.

Se poate deci spune că căsătoria diadoului cu o princesă română nu va avea de efect avantajii ce nu se vor schimba niciodată. Dar în sfârșit împrejurările sunt de așa natură încât tot ceceae ar putea apropia Grecia de România trebuie să fie primit cu satisfacție.

Intr'adevăr comunitatea de interese între Grecia și Serbia este evidentă și i-a adus la o alianță precisă. Dar comunitatea de interese grecești și românești este mai puțin vizibilă și cum pe de altă parte România este legată cu Austro-Ungaria prin convenții militare, totdeauna poate fi teamă că guvernul din București ar părăsi, la un moment critic, pe cei doi aliați ai săi din ultimul război.

O unire regală poate să evite sau să întărească acest pericol. Ea poate de asemenea să ducă la realizarea unei alianțe sârbo-greco-române și mai ales în acest sens poate deveni o garanție serioasă și durabilă pentru pace”.

Mișcarea noastră sportivă.

Acțiunea nouă.

— Dela colaboratorii noștri speciali. —

Budapesta, 10 Februarie.

Cu simțită mulțumită în sulețele noastre aducem la cunoștința aderenților pentru crearea unui sport românesc, că direcțiunea ziarului „Românul” introduce cu ziua de azi o rubrică permanentă săptămânală pentru referarea rezultatelor ajunse și pentru discutarea ideilor sportive. Viitorul apropiat va dovedi efectul covârșitor al acestei mișcări și atunci conducătorii ziarului „Românul” vor primi adevărata contravaloare a jertfelor ce se aduc de aici încolo pentru susținerea acestei cronici.

Propaganda sportivă s'a înțeles a susține în Budapesta un comitet de redacție pentru conducerea rubricii sportive. În decurs de un an s'au înființat în cele mai însemnate orașe românești societăți sau grupări pentru cultivarea sporturilor moderne. Urmând acest fenomen de înțelegere, se va forma dela sine un raportaj fervent — și mișcarea va cuceri mereu.

Dorim înțelegerea publicului românesc și colaborarea tuturor binevoitorilor*).

Propaganda Sportivă.

Patronul sporturilor noastre.

D. colonel Silviu de Herbay a dăruit secției sportive a societății „Petru Maior” a doua sută de coroane pentru a învinge — pe lângă rivali — și greutățile materiale ale începutului. Acest moment este de o importanță deosebită pentru noul sezon al sportului românesc.

Când astă toamnă „cercetașii Angliei” s'au adunat — în număr de 80.000 — ca să-și facă exercițiile de toamnă sub auspiciile generalului Bad Powel, ni se strângea sufletul la gândul că noi nu vom putea avea niciodată un general Bad Powel. Acum în însufletirea lor oamenii noștri sportivi văd cum se apropie către noi figura de statuie a unui Bad Powel românesc.

Când am arătat unui color de altă naționalitate faptele patronului nostru, acesta și-a întors privirea în altă parte și — par'că — după o luptă sufletească ne-a spus semnificativ: „Poporul vostru merită o altă soartă...”

Plasări.

— Cunoscutul campion în svârlitul plumbului Teofil Morar a participat la concurențele de sănănat din Tatra ajungând a fi plasat la locul al doilea în trei concurențe. Aceste concurențe au fost de caracter internațional.

— La concursul de trântă pentru samponatul universitar au participat dintre ai noștri Virgil Salvanu și Iuliu Hodor storcând frumoase rezultate rivalilor lor de renume continental.

Antrenări.

— Cel mai bun înaintaș în jocul de foot-ball, Al. Câmpian, forța echipei „Petru Maior” este designat să implinească postul cel mai important în echipa renumită a clubului BEAC. D. Câmpian va rămâne totodată și la postul său în echipa românească.

— Pentru sezonul de primăvară se fac antrenări speciale în atletică. În svârlitul de plumb vom avea și în sezonul viitor o covârșitoare înfluență prin P. Morar, Sava Iorgovan, A. Corcan și A. Nemoian.

— Echipa „Petru Maior” începe cu 15 Februarie antrenare de cross-contry (fugă peste livezi, obstacole naturale la 5 ch.m.) Antrenările speciale de foot-ball se vor începe în 15 Martie în două zile ale săptămânei.

Acțiuni.

— Universitarii români din Cluj au format un club de sport. E de sperat că la serbările noastre culturale se vor putea aranja astfel mă-sorări grandioase între universitarii budapeșteni și clujeni în același fel cum se face acest lucru de 60 ani între studenții din Oxford și Cambridge.

— Reuniunea de cântări și gimnastică din Brasov a hotărât reorganizarea secției de sport.

* Deslușiri se primesc dela d. Adrian Suctu, Budapesta (Muegyetem).

Din pildete Englezilor.

Acum Duminică s'a dat tradiționala luptă de foot-ball între renumitele universități Oxford și Cambridge. Aceste universități sunt cele mai vechi și se bucură de o popularitate mare în Anglia. Ori ce om cult al Engletereii a absolvat ori în Oxford ori în Cambridge și e legat cu cele mai dulci amintiri de aceste localități... Frumuseța anilor de studiu... Lupta a fost câștigată de Oxford în raportul 2:1... După luptă publicul ales englez a oferit jucătorilor patru loje de onoare la teatru... Scara când jucătorii și-au ocupat lojele publicul a sărit în picioare și i-au aclamat minute întregi.

La noi Români numai odată mi s'a dat să văd o astfel de însufletire când „Soimul Ardealului” după șborul dela Arad a intrat la reprezentațiunea dlui Bănuțiu.

Balul costumat din Arad.

Se aduce la cunoștința publicului, că pentru reușita strălucită a balului costumat din Arad, aranjat de Reuniunea femeilor române și-au dat concursul 15 tineri din Arad, cari în pauză vor juca în cele mai frumoase costume românești „Bătuta”, „Călușerul” și „Hora Sinaii”.

Judecând după interesul manifestat din partea publicului din afară, chiar și de peste munți, se prevede un splendid succes. Acele familii românești, cari, din greșală, n'au primit invitații și ar dori să ia parte la bal, să se adreseze pentru invitare secretarului Reuniunii, d. prof. seminarial *Dr. Avram Sădean*. Tot secretarului Reuniunii să i se adreseze și societățile și particularii, cari au costume de închiriat.

INFORMAȚIUNI

Spre orientarea stimaților noștri abonați.

Arad, 11 Februarie 1914.

Administrația noastră, pentru a să prevină reclamațiile ce de obicei nasc din neînțelegere și din neorientarea st. noștri abonați, crede necesar, în baza experiențelor de până acum, să le atragă binevoitoarea atențiune asupra următoarelor:

Abonamentul la ziarul nostru e:

1. Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	28 cor.
pe $\frac{1}{2}$ an	14 cor.
pe $\frac{1}{4}$ an	7 cor.
pe 1 lună	2.40 cor.

2. Pentru România și statele balcanice (Sârbia, Bulgaria, Grecia, Muntenegru, Albania, Turcia) — Rusia (Basarabia), precum și celelalte țări, pe un an 40 franci.

3. Pentru America 8 dolari.

Expedierea ziarului începe numai după achitarea anticipat a abonamentului. De probă se trimite un singur număr.

Trimiterea banilor se poate efectua prin mandat postal, ori prin scrisoare recomandată cu indicarea valorii. Pentru a se evita eventuale reclamații, e bine să se alătore în scrisoare sau la mandatul postal, banda sub care se primește ziarul.

Trimiterea banilor în scrisoare recomandată e preferabilă în special pentru frații din America, pentru că la trimiterea banilor prin vre-o bancă se întâmplă de multe ori că avizul sosește înaintea banilor ori viceversa și astfel nu știm numele espediatorului. Din aceste cauze, de multe ori întârzie espedierea ziarului pentru abonații noi, iar la reînnoirea abonamentului se produc multe încurcături.

În caz de schimbare a adresei, rugăm pe st. abonați să binevoiască a ne înștiința de cu vreme. Totodată, îl rugăm, să ne trimită și banda sub care au primit mai în urmă ziarul și 20 fil. pentru tipărirea noii adrese. În caz când vr'un

st. abonat își schimbă adresa pentru strălucitate e rugat să trimită diferența de abonament pentru respectiva țară.

Abonamentele se primesc oricând.

Administrația „ROMÂNUL”.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme moale.

Prognostic telegrafic: vreme moale.

Temperatura la amiază a fost: 0.8 C.

— Mâne, Joi, fiind sărbătoare — Sf. Trei Iereahi — numărul viitor al ziarului nostru va apare Sâmbătă dimineața.

Vizitele moștenitorului grec în București. Ni se scrie din București: A. S. R. Principele Gheorghe al Greciei a răcut luni o vizită la școlile militare de infanterie din Dealul Spierei, însoțit de A. S. R. principele Ferdinand. AA. LL. RR. au sosit la ora 10 dimineața și au fost întâmpinați de d. general Cottescu, comandantul corpului II de armată, general Aslan, inspectorul tehnic al infanteriei, general Socec, comandantul pieței București, colonel Lupescu, lt.-colonel Alexandrescu Sturdza, comandantul școlilor, maior Găvănescu, d. Em. Grigorovitz, I. Livescu și întreg corpul profesoral militar și civil al școlilor, în mare ținută.

La sosirea AA. LL. RR. în curtea școlilor, d. major comandant al batalionului de elevi prezintă raportul. AA. LL. RR. principii trec apoi în revistă elevii. Comandantul batalionului execută cu elevii câteva exerciții, pe cari A. S. R. principele Gheorghe le urmărește cu o deosebită atențiune, punând câteva chestiuni spre a-și putea da bine seama de exercițiile practice.

A. S. R. principele Gheorghe vizitează apoi grajdurile, sala de mâncare, unde își manifestă toată admirația pentru ordinea, curățenia și mâncarea preparată pentru elevi. Asistat de A. S. R. principele Ferdinand și urmat de toți ofițerii moștenitorului Greciei trece la popota ofițerilor, vizitează sălile de studii, parcul de exerciții din spatele școlilor etc.

A. S. R. principele Gheorghe și-a arătat toată mulțumirea și admirația sa atât comandantului școlilor pe care l'a felicitat călduros, cât și A. S. R. principelui Ferdinand, pentru ținuta marțială a elevilor, pentru exercițiile atât de sigure și magistral executate și în genere pentru toată administrația școlilor. AA. LL. RR. au părăsit școala la ora 11.15 dim.

De aci au venit apoi în Cișmigiu, la patinaj, unde erau de mai înainte AA. LL. RR. principesele Maria, Elisabeta și Marioara.

La amiază, s'a dat la legățiunea Germaniei din Calea Victoriei, un prânz de gală în onoarea principelui moștenitor al Greciei. Au participat la acest prânz AA. LL. RR. principele Ferdinand, principesa Maria, principesa Elisabeta, principele Gheorghe; d. Venizelos, d. Papadiamantopol cu dna; d. Em. Porumbaru, contele Czernin cu dna; principele Stirbey cu dna; d. Nanu, d. Trăsnea Greceanu cu dna și secretarii de legăție cu soțiile dlor.

La ora 5 d. a. M. S. regina a organizat la palatul regal un matineu muzical, la care au fost invitate lângă moștenitorul Greciei și familia princiară română, d. Venizelos, Pasici, Brătianu, Porumbaru, Papadiamantopol cu dna și doșora; principele Stirbey cu dna; plenipotențiarul Germaniei, d. Waldhausen; plenipotențiarul Austro-Ungariei contele Czernin cu dna; doamnele Mavrogheni, Poenaru, Arion și alte persoane din elita capitalei.

Matineul muzical s'a terminat la ora 7 și un sfert.

Luni seara d. Take Ionescu a dat un banchet în onoarea principelui moștenitor al Greciei și dlui Venizelos. Au luat parte la acest banchet în total 26 persoane, printre cari: principele moștenitor al Greciei, d. Venizelos, Waldhausen ministrul Germaniei, Blondel ministrul Franței, baronul Fasciotti ministrul Italiei, contele Czernin ministrul Austro-Ungariei, ministrul Rusiei, ministrul Angliei Sir Barclay, ministrul Americii și ministrul Greciei d. Papadiamantopol, d. Dr. Amgelescu, ministrul lucrărilor publice, d. Dr. Toma Ionescu, Victor Ionescu, Ciorăneanu, col. Koslinsky, col. Petala. Coclamanos și Marcandonaki, secretarii dlui Venizelos.

Banchetul s'a sfârșit la orele 11.

D. Pasici în București. Ni se scrie din București: Luni dimineața, cu trenul de Iași, a sosit în capitală d. Pasici, primul ministru sârb. D. Pasici era însoțit de d. Ristic plenipotențiarul Serbiei în București, care ieșise în întâm-

pinerea sa la Ungheni. În gara de nord, d. Pasici a fost întâmpinat de d. Nanu secretarul general al ministerului de externe; Trăsnea Greceanu, directorul protocolului, Corbescu, prefectul capitalei și inspector Veltz. D. Pasici a descins la legățiunea Serbiei.

Luni d. Pasici a făcut o vizită dlui I. Brătianu și dlui Em. Porumbaru. După amiază, la ora 5 a vizitat pe d. Venizelos la hotelul Boulevard.

La ora 11 dim. d. Pasici a fost primit în audiență la palatul regal, de către M. S. regele.

Luni seara la ora 6 și un sfert dlui Venizelos, primul ministru al Greciei și Pasici, primul ministru sârb, s'au dus la ministerul de externe, unde împreună cu dlui I. Brătianu primul ministru și Em. Porumbaru, ministru de externe, au stat în consfățiure intimă până la ora 7 și un sfert.

După consfățiure s'a dat la ministerul de externe un banchet în onoarea dlui Pasici. Au luat parte la acest banchet toți domni ministri, d. Ristic ministrul plenipotențiar al Serbiei, d. Svilcosici, primul secretar al legăției sârbești, d. Nanu, Trăsnea Greceanu, Burghilea, Piskoșky și Nicolau dela ministerul de externe, d. general Coandă, general Hârjeu și col. Cristescu.

Insitutul de studii sud-est european din București. Despre institutul sud-est european din București, care s'a inaugurat zilele trecute „Pester Lloyd” scrie următoarele: „Profesorii Iorga, Murgoci și Pârvan au întemeiat o școală specială, a cărei menire e, să cerceteze și să facă cunoscute stărie istorice, geografice, lingvistice și economice ale Europei sud-estice. La acest institut va fi și catedră de limba și literatură maghiară pe care o va ocupa tânărul prof. C. Nedelcu care și-a făcut studiile la universitățile din B.-Pesta, Viena și Paris. La inaugurarea acestui institut care a avut loc în zilele trecute au luat parte și reprezentanții Bulgariei și Serbiei cari au lăudat mult această inițiativă. Programul desvoltă o serioasă întreprindere științifică și bărbății cari vor ține cursuri la această școală sunt dintre cele mai bune puteri ale României. Profesorul Iorga, ce e drept, nu-i prieten al monarhiei și el nu face secret din acest lucru; însă el e un istoric de rang și unul dintre cei mai buni cunoscători ai istoriei deminațiunei turcești în Balcani”.

Noile bugete ale României. Confratele „Minerva” din București publică următoarele:

D. Costinescu, ministrul de finanțe, lucrează la întocmirea bugetului general al statului pe viitorul exercițiu. Se știe că la întocmirea acestui buget ori care partid ar fi fost la guvern ar fi ținut seama de faptul că în primul rând se impun cheltuieli mai mari pentru armată și învățământul primar.

Înainte de campania în Bulgaria puteau exista păreri deosebite în această privință. De aceea într-un trecut nu prea îndepărtat s'au făcut economii în bugetul armatei și au fost refuzate cererile de credite pentru școlile rurale și pentru sporul lefurilor la învățători.

În prezent însă asemenea proceduri nu mai pot fi permise. De aceea actualul ministru de finanțe, ocupându-se cu întocmirea noului buget general al statului, are în vedere în primul rând cerințele armatei și ale școlilor rurale. Poate statul să satisfacă acele cerințe? Din fericire da. Împrejurările ne-au favorizat atât de mult că am avut o serie de ani agricoli buni. Statul, deși a făcut cheltuieli enorme în acești ani, impuse de necesități urgente, totuși se află într-o situație financiară înfloritoare.

Vom avea deci de unde să sacrificăm pentru îndestularea armatei și desvoltarea învățământului primar rural. Credem că după lipsurile constatate în timpul mobilizării și campaniei din Bulgaria, conducătorii armatei noastre vor arăta guvernului tot ce e de făcut ca să avem puterea militară pregătită după cum se cuvine.

În ce privește învățământul rural, începutul a fost făcut prin acordarea creditului de 50 milioane pentru școlile sătești.

Guvernul actual n'are decât să urmeze pe calea deschisă, dând nouilor școlae învățători și material didactic.

În ce privește ajutarea desvoltării economice au fost date credite mari căilor ferate. Rămâne ca lucrările proiectate să fie și executate.

Astfel
noastră în
trebuia să
fimp, erin
Dem.)

Car
Blériot,
amb.ții p
Seine-et-
Alegerea
mas în p
Perinard
sist, iar
gerii aer
un elev a
cadă mi
lui Bléri
mas însă
torilor d

Menu la
inițiativa
vermout r
maioneză
crescuti p
nez din gr
ților; miei
româno-ma
albă din ta
ter din Do
grădina fr
ghetată din
„Carpații”
denta româ

Două
30 metri,
Pe câmpu
nit Marti
nul condu
de pasage
condus de
ner. Am
Dégner a
hardy au

Calen
nervei” —
Arad i se
strată” și
cheltuiala
sori, aduc
trecut toa
atât la libr

Sufrage
derea aleg
Franța, s
agite pent
fie înscris
Treii circ
cererea lo

Un pro
ceput înai
bătearea p
zați că au
lonia și au
rităților ru
ventivă de

x În at
telmann p
vreme lips
rerile de c
mac, apoi
de 3-ori la
gură cafea
pediază: F
de aur” în

x Cump
fer și atrag
salului aso
sticlă, por
biecte de l

Un
Materii d

Astfel peste câțiva ani vom ajunge cu dezvoltarea noastră intelectuală, militară și economică acolo unde trebuia să fi ajuns de mult, dacă aveam în vedere, la timp, cerințele în interesul superior al statului. — (C. Dem.)

Campanie electorală în aeroplan. Louis Blériot, celebrul aviator, avea mai înainte și ambiții politice și a candidat la departamentul Seine-et-Oise și într'un district din Versailles. Alegerea a fost în zilele trecute și Blériot a rămas în minoritate față de avocatul Périnard. Périnard a pășit pe baza programului progresist, iar Blériot ca socialist radical. În ziua alegerii aeroplanul lui Blériot pe care-l conducea un elev al său plutea peste Versailles și lăsa să cadă mii de manifeste cari recomandau alegerea lui Blériot. Această originală propagandă a rămas însă fără influință asupra hotărârii alegătorilor din Versailles.

Menu la serbarea soc. „Carpații” din București, din inițiativa membrilor fondatori: Tuică bătrână din 1882; vermout românesc; mastică din struguri Macedonia; maioneză de pește din apele Murășului; pui cu ciuperci, crescuți pe moșia lui Bolintinianu; conopidă cu sos polonez din grădina Daco-României; curcani, solzii Carpaților; mlei din stânele Moților; salată verde, împăcarea româno-maghiară; cașcaval din munții Vrancei; brânză albă din țara Bârsei; rokfort, Napoleon al III-lea; sfalter din Dorna; tortă pentru dulcea libertate; mere din grădina fraților; mandarine dela surorile din Roma; înghețată din vârful Bucegilor; cafea, tainele societății „Carpații”; vin, unirea tuturor fraților; șampanie, irenenta română.

Două aeroplane s'au ciocnit la o înălțime de 30 metri, la Johanisthal. Din Berlin se anunță: Pe câmpul de aviație dela Johanisthal s'au ciocnit Marti înainte de amiază două aeroplane, unul condus de pilotul Gerhard Sedlmayr, având de pasager pe locotenentul Leonhardy, cealalt condus de studentul dela școala de pilotaj Dégner. Ambele aparate au fost greu avariate. Dégner a murit la moment, Sedlmayr și Leonhardy au fost grav răniți.

Calendarul „Lumea Ilustrată” și al „Minervei” — epuizate. Librăriei „Concordia” din Arad i se cere zilnic calendarul „Lumea ilustrată” și al „Minervei”. Pentru a înconjura cheltuiala ce s'ar face răspunzând atâtor scrisori, aducem la cunoștință publicului, că s'au trecut toate exemplarele din numitele calendare atât la librăriele noastre, cât și în România.

Sufrajetele franceze și dreptul de vot. În vederea alegerilor cari vor avea loc în curând în Franța, sufragetele franceze au început să se agite pentru a obține dreptul la vot. Cer ca să fie înscrise în listele electorale administrative. Trei circumscripții electorale au admis chiar cererea lor.

Un proces monstru în Rusia. Ieri Luni, a început înaintea curții cu jurați din Petricani desbătarea procesului intentat celor 82 Poloni, acuzați că au voit să provoace turburări în Polonia și au pus la cale 32 atentate contra autorităților rusești. Acuzații sunt în închisoare preventivă de 3 ani.

În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierarea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (Ml 1621)**

Cumpărare ocazională extraordinară. Ofer și atrag atențiunea on. mușterii asupra cole salului asortiment de cele mai noi obiecte de sticlă, porțelan și lămpi, argint de China, obiecte de lux de bronz și marmură, obiecte de

trebuință, cu prețuri fabuloase de ieftine. — Picturi în ulei original se execută cu prețuri foarte convenabile. **Prețu-curent ilustrat bogat gratis și franco.** — Roagă binevoitorul sprijin: **Fischer Mór, Arad, bulevardul Andrássy nr. 25.** Telefon pentru oraș și comitat 25. (Fi 1626—20.)

x Pregătirea romului și a lichierurilor în mod casnic! 100—200 procente economie, 20 fileri, 1 dosă de extract de rum concentrat de lamaica, sau orice extracte de lichieruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de lichier foarte fin. La fiecare sticlă se aclude și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 30 fil. în mărci postale trimis franco o dosă de mostră din ori care extract de lichier sau rum.

Magazin principal: **Parfumerle Antaloczy „Hygena” Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) vis-à-vis de intrarea cafenelei hotelului „Coroana”. (A. 1415).**

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roșă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la **Weinberger János în Arad.**

x Schimbare de local. Prăvălia de modă pentru bărbați a firmei Fodor și Halász e mutată în clădirea hotelului „Crucea albă”.

Cronica socială.

Șezătoarea muzicală-literară din Oradea-mare.

Duminecă s'a ținut în Oradea-mare a IV-a șezătoare dedicată memoriei neuitatului nostru Aurel Vlaicu.

Constat cu satisfacție, că publicul nostru a sprijinit această manifestație — prezentându-se într'un număr frumos ca să asculte epilogul zilelor îndoliate ale unui neam.

Șezătoarea a fost deschisă prin o conferință a d-lui Cornel Pușcariu, student la drepturi; dânsul ne-a zugrăvit clar și într'un stil bme îngrijit fazele de dezvoltare și perfecționare ale lui Vlaicu; ne-a arătat apoi — începând dela primele lui sboruri și până la frângere — toate peripețiile prin cari a trecut el. A fost ascultat cu viu interes.

Dșoara **Valeria Ciurdariu** ne-a declamat cu multă căldură și sentiment prea frumoasa poezie „Zburătorul” de I. U. Soricu.

Am avut apoi plăcuta ocazie de a asculta pentru prima oară în public o mlădiță tânără dar entuziasmată a cauzei noastre: dșoara **Victoria Pap.** Dânsa ne-a cântat la pian „Poutporiu românesc” din op. „Crai nou” cu atâta finețe și gingășie. La cererea publicului a mai executat „Preludiul și Hora” de Bredicianu. După ambele piese a fost răsplătită cu aplauze furtunoase.

Dșoara **Felicia Feier** a cântat la violină cu mult farmec și simț „Doina ciobanului” și câteva jocuri românești.

De remarcat e încă dșoara **Ella Popovici** care a susținut acompaniamentul la pian; în degetel ei am descoperit un talent muzical, care cultivat și îngrijit, ne dă tăria nădejdei, că nu peste mult va intra în șirul celor mai de seamă pianiste ale noastre.

Cu un cuvânt a fost o seară cât se poate de frumoasă. Deee Dumnezeu, ca acțiunea frumoasă ce s'a pornit acum în Oradea să se desvolte și să înflorească, aducând roadele ei binefăcătoare.

De încheiere notez, că venitul incurs la această șezătoare se va transpune admini-

strației fondului pentru ridicarea monumentului Aurel Vlaicu. —Vigil.—

Societatea română de lectură din Lipova aranjează în 15 Februarie un concert împreună cu reprezentație teatrală în sala hotelului „Arhiduceleai Iosif”.

Pe lângă bogatul program muzical se va juca „D'ale Carnavalului” comedie în 3 acte de I. L. Caragiale.

Comitetul fil-teatral Sălăgian aranjează în 22 Februarie în Șimleu o serată literară urmată de dans.

Tot odată va avea loc și joc cu tombolă.

„Reuniunea sodărilor români din Sibiu” va aranja Sâmbătă în 14 Februarie o *convenire* socială împreună cu cântări, declamații, postă umoristică și joc.

Venitul e destinat pentru fondul de rezidire al seminarului Andreian și pentru fondul „Aurel Vlaicu”.

Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. rom. din Tilișca va aranja în 15 Februarie o *producțiune muzicală-teatrală* în localul școlaei. Se va juca: „Nevasta lui Cercelus” piesă teatrală de P. Locusteanu.

MOZONIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

11 Februarie.

Grâu pe Aprilie	11.92
Grâu pe Maiu	11.87
Grâu pe Octomvrie	10.89
Secară pe Aprilie	8.98
Secară pe Octomvrie	8.52
Ovăs pe Aprilie	7.71
Ovăs pe Octomvrie	7.70
Porumb pe Maiu	6.70

Din binefacerile reuniunilor. A V-a adunare generală ordinară a Reuniunii de înmormântare din districtul protopopese gr.-cat. al Sibiului s'a ținut Duminecă în 8 Faur în localul școlaei populare române gr.-cat. din Sibiu, sub prezidiul directorului Iuliu Bărdossy. Rațiociniul acestei reuniuni a fost cenzurat și examinat din partea comisunii de trei în persoana d'lor Nicolae Togan, Dr. Lucian Balint și Ioan Balu, dându-i-se cassarului Rom. Botezan absolutorul pe anul 1913. Aceasta însoțire la sfârșitul anului 1913 număra 1379 membri; la intratele și eșitele anului aflăm 12621.95 cor. Cazuri de moarte s'au ivit în decursul anului 76, după cari s'a plătit moștenitorilor legali ai membrilor răposăți considerabila sumă de 9206 cor. drept ajutoare statutare. Reuniunea dispunea cu 31 Decemvrie 1913 de un efectiv de ajutoare de cor. 6850.38 și de un fond de rezervă de binefacere cor. 1494.03, plasate la instituttele „Albina” în Sibiu și „Patria” în Blai. Averele totață a reuniunii se ridică la peste 200.000 cor. E o cooperativă, care crează pe cei ce au înființat-o și pe cei ce conlucră la prosperarea ei, și care pe lângă puțină contribuție materială este un isvor nesecat de ajutor pentru poporul nostru în cele mai grele momente. Numai de s'ar pătrunde tot conducătorii satelor noastre, preoții și învățătorii de importanta și binefacerile unei astfel de tovărășii și ar face să înțeleasă și poporul lucrul acesta. Membrii sunt împărțiți în 4 secții. Cu primirea de membri noi sunt încredințati: directorul Iul. Bărdossy și cassarul Romul Botezan în Sibiu. **Raportor.**

Un nou magazin de modă în Sibiu! Rugăm pe toți cei interesați să ne cerceteze. Orice marfă nouă de modă actuală se găsește la noi cu prețuri convenabile. Vizitele nu obligă la cumpărare.

ANDREE ȘI WACHNER
SIBIU, strada Cisnădiei nr. 15. A 1484

Materii de hain pentru dame, Dantele și accesorii, Ciorapi și jupoane. Modă pentru bărbați, Cravate, albături, Ciorapi scurți, brețele.

Bibliograf.

A apărut:

Ioan Dafin: *Muncă și distracție*. — Fapte observate. — Iași 1914. Prețul 50 bani.

LA LIBRĂRIA „CONCORDIA” ARAD SE AFLĂ DE VÂNZARE:

Guilelm Șorban: Piese lirice și jocuri românești pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet cor. 3.—, 4 caiete împreună cor. 10.— + porto conținutul caietului I: Joc românesc. Hora, Cântec fără cuvinte. Caietul II: Joc țărănesc, Vals lin, Pe scrânciot. Caietul III: Variațiuni asupra temei „Zis'a badea c'a veni”. Joc românesc. Jocul fetițelor. Caietul IV: Mazurca, Ardeleana, Melancolie.

Calendar portativ pentru tinerime pe anul școlar 1913—14. Cu portretul și biografia scriitorilor mai de seamă. Prețul 0.24 + 5 fil. porto.

O serie de 25 feluri ilstrate cu porturi originale românești, modele nouă, din cele mai frumoase. Bucata costă 20 fil., 1 serie de 25 feluri cor. 4.— + porto post, 50 bucăți cor. 7.— + porto, 100 bucăți franco cor. 14.— Ilustre nouă cu familia regală, Noutăți ilstrate engleze, peisagiuri, vederi din Arad, etc. cu prețuri moderate.

Hârtie de scris moderne, cu prețuri ieftine.

Cartea verde. Textul tratatului de pace dela București 1913. Documente diplomatice. Evenimentele din peninsula balcanică. Acțiunea României. Septembrie 1912 — August 1913. Traducerile de V. M. Ivanceanu redactor în ministerul afacerilor străine. Editie populară. Prețul cor. 1.50, plus 45 fil. porto recomandat.

N. Iorga. *Istoria statelor balcanice în epoca modernă*. Lecții ținute la universitatea din București. Prețul cor. 3.50, plus 30 fil. porto.

N. Iorga. *Note de drum*. Prin Germania, La Colonia, Spre Bruxelles, Prin Florența de Nord la Calais. Rânduri din Anglia, Oxford, Windsor, Paris, Versailles. Prețul cor. 1.25, plus 10 fil. porto.

P. Dulfu. Gruia lui Novac. Cor. 2.50, plus 20 fil. porto.

Bucura Dumbravă. Haiducul, roman din epoca lui Tudor Vladimirescu. Tradus de Elisa I. Brătianu. Cu o prefață de Carmen Sylva. Prețul cor. 3, plus 30 fil. porto.

Caton Theodorian. Povestea unei odăi. Cor. 2, plus porto 10 fil.

Ion Pillat. Eternități de-o clipă. Poezii. Cor. 2 plus 10 fil. porto.

Minerva Cosma. *Modele de cusături românești*. Caietul I 50 fil. Caietul II cor. 1 plus 10 fil. porto.

Album de broderii și țesături românești (mare). Compus și editat de Minerva Cosma. Cor. 16, plus porto postal.

POSTA REDACȚIEI.

Ioșif Babeșiu, Mercina. „România Ilustrată”, Redacția și Administrația București, Strada Academiei Nr. 6 e o revistă care vă va mulțumi.

L. V. Caransebeș. O hotărâre a direcțiunii institutului nostru ne oprește categoric publicarea tuturor corespondențelor de natura celei trimise.

V. V. Budapesta. Clișeu n'a sosit.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Mai multora. Abonamentul pe un an face 28 cor. și nu 26 cor. cum s'a tipărit într'un număr al ziarului.

S. Mihălițian, Indiana Harbor. Am primit 10 cor. ca abonament până la 30 Aprilie 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Prăvălie

bine asortată cu băcănie și manufactură înființată de 2 ani și jumătate, numai cu articole curente pentru țărânie, într'un orașel cu circulație foarte bună și are un jur foarte mare românesc, e o poziție cum nu se găsește ori-când, se cere să dispună doritorul de un capital ca să poată lucra și engro, pentru a putea servi boltașii din jur al căror sprijin e sigur precum și al țărâniei. Din cauze familiare se află îndată de vânzare. Doritorii să se adreseze la adm. acestei foi. (Mi 1828)

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că comunitatea urbană din Borosjenő are de vândut o mare cantitate de fân — de prima calitate — pe lângă un preț convenabil fie cu stângenul, fie cu maza metrică, doritorii a se adresa subscrișului președinte.

Pavel Dîrcea,
președ. urb.

(Co 1830-2)

Un absolvent al școalelor comerciale caută

aplicare la vre-o bancă, avocat ori notar.

Adresa la Administrație. Ba 1818—3

Bătăturile,

scortogena pielei, ur-ciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francă 1 corșană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Kl.aly-u. 12 și la președinte: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” la Győr.

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge, — Recomandată de medicii contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervozitate, reconvalescență.

Înflințează producerea sângelui, întărind mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți. Prețul unei sticle mari . . . Cor. 3-50

„ ” „ ” mici . . . ” 2-—

Se capătă în toate apotecele. — Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
Fa 1047 apotecar în Sibiu.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne

Intreprindere de firez motor

„Hunyadi”

Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanență lemne foarte bune uscate și creparte, transportate acasă în saci plumbuiți. 100 kigr., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stânci și vagoane cu prețuri foarte ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm pentru tăiaul lemnului cu firezul nostru motor. — Principiul nostru este serviciu prompt și conștient. — Scanduri întrebunțate, de diferite grosimi, bune, se vând cu prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

Kovald Péter és Fia

atelier pentru vopsitoria de stofe, tort și blane, curățire chimică și spălătorie cu aburi

BUDAPEST, atelier și prăvălie principală în bal. VII., Szövetség-utca 35-37.

TELEFON: József 18—00 și József 15—71.

Secție postală deosebită pentru comanda din provincie. Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei. Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1612

EGYI JÁNOS, lăcătuș

măstru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfecle și secică, despoetore de porumb, rășnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfecția lucrării a mașinilor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanție. (He 1527)

Prețurent gratis

Atelier tehnic pentru reparat și atelier propriu p. nichelat cu putere electrică.

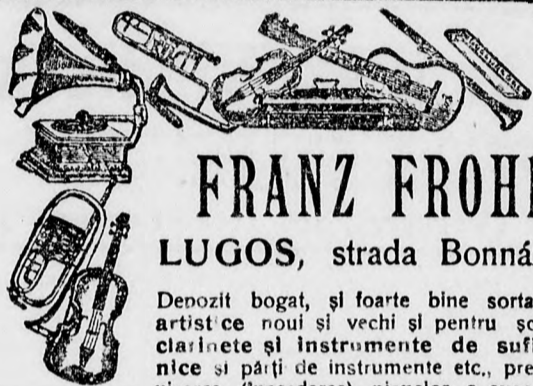
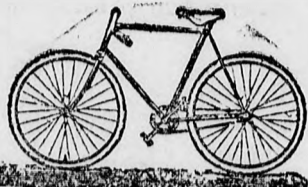
Pollinger Mihály

mecanic Po 1123

Timișoara-Fabrică, Széna-tér 8.

Reparator specialist pentru tot felul de mașini de cusut, biciclete, arme, revolve și gramofone. — Cele mai complicate reparaturi se execută în mod artistic, cu prețuri moderate.

Serviciu prompt. :: Garanță.

Prima fabrică de instrumente muzicale a lui

FRANZ FROHMAN

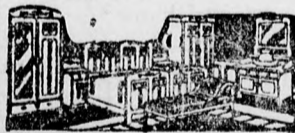
LUGOS, strada Bonnáz nr. 10.

Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, clarinetă, clarinete și instrumente de suflat, armonice și părți de instrumente etc., precum și armonizarea (incordarea) pianelor o execută excelent.

Gramofone, plăci, asortiment bogat. — Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță. — Reparaturile se execută conștiințios și artistic. (F 1316)

VERES FERENCZ

Atelier de măsurit cu putere motorică pentru zidiri și mobile
DEJ — (DEES) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobile pentru prânzitoare, dormitoare și saloane.

leane oglinzi, covoare și . . .

Execută tofelul de lucrări pentru zidiri, mobile și orice lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate, din material excelent și uscat.

CZIGER LÁSZLÓ

maiestru dipl. pentru instalațiuni de electricitate și gaz lăcătușer și mașinist-electrician
Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

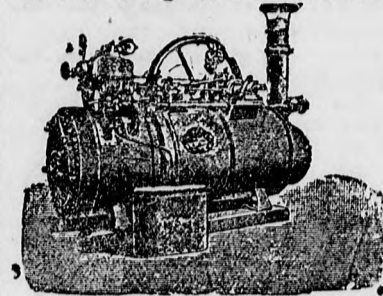
Execută tofelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fer, uși de fer, rolete de fer pentru prăvălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblătit
Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atențiunea on. proprietari de mașini de treerat și de cazane și aduce la cunoștință că și-a mărit și provăzut cu excelente puteri de muncă

stabilimentul de fabricare de cazane,

se găsește în plăcuta poziție de a executa cu specialitate și grabnic orice lucrare în această branșă, execută casse pentru bani și repară pereți de țevi precum și execută pereți de cazane, locomobile, și raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiala mea la fața locului. Execuție excelentă. Prețuri moderate. Po 1460 Se primesc dol învătăcel.

„Vulkán“ fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelente dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomadă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, pe detelor, lucrurilor brodate și de mână etc în bucate gata sau desfăcute de oaltă, pe lângă o exequitare conștiințoasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comandele cu posta conștiințios și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

Du 1345

În mai multe rânduri decorat. :: Fondat în anul 1884

Heckenast János

constructor de a țare, sculptor și restauratorul diecezei de Szombathely.

Pregătește: iconostase, altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pe lângă prețuri convenabile. Se recomandă la renovarea altarelor vechi. — Planuri și cataloage trimis gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii. Primesc spre auriere tot ce se ține de această branșă. He 1402

Prețuri moderate. :: Condițiuni favorabile de plată.

SCHWALB ADOLF fia **VILMOS**
tinchigiu și mler.
BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.
(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinchigiu, articole pentru bucatărie și gospodărie, unelte pentru miere. Fabricate de specialitate: măsurți de litru din tînchea albă ori nickel, cano pentru olei, laok ori petroleu, faole, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Moblie de aramă, de nickel și de fier, în orice mărime, pentru dormitoare, sanatorii și ocluri, prospecte speciale, pe lângă condițiuni favorabile de piătire se pot procura la

Czell és Frank, Brașov (Brassó)

(Ce 260)

Str. Kolostor.
Catalog de prețuri ilustrat gratis.

fabrică de mobile de aramă și fier și de bănci de școală brev.

FISCHER BÉLA,
fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, măriri de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți postale cu fotografii, fotografii pe perlelan pe pietrii monumentale, după orice fotografie. FI 1046

Comandele din provincie se execută prompt și conștințios.

ATENȚIUNE! ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută totfelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru dormitoare, prânzitoare, saloane și tapeterie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garnituri complete. Construește toate lucrările de lipsă pentru biserici vechi și noi și binale, pe lângă executarea cea mai solidă; promptă și pe lângă garanție.

Telefon: 47. (Pe 1348) Telefon: 47.

ATENȚIUNE! ATENȚIUNE!

Iusztin József, măsar p. clădiri și mobile
Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut 6.

Pregătește orice lucrări din acest ram, atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru șoale, biserici, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau combinație proprie.

Prețuri convenabile. Serviciu coulant se garant.

Jun 1649

Sarkadi és Windisch
magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone. — Reprezentantii în Ungaria de sud a mașinelor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni favorabile de pătre chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10 ani garanție. Mare atelier specialist de reparare. Prețuri gratis și franco. La dorință mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON: 179. TELEFON: 179.

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante ploiere?

Unde se pot afla nou-tățile cele mai moderne En-tout-cas și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estet că, de calitatea cea mai bună?

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante blănării, boauri și manșoane, pentru cari se dau garanță.

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante cămeși pentru bărbați, în culori și albe, pantaloni albi (ismene) ciorapi p. bărbați, batiste p. buzunar, cămăși și pantaloni tricot, bretele, cravate, mănuși împletite și de piele, bastoane, butoni p. cămeși, gulere și manșete, cu prețuri foarte ieftine, de vânzare la: (Si 1526)

Gustav Schmidt, fabricant de ploiere și magazin de modă p. bărbați.
Sibiu (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

„AJUTORUL” institut de credit și economii în Șeica-mare.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții „AJUTORUL” se invită prin aceasta, conform §-lui 16 din statute la

a V-a adunare generală ordinară,

ce se va ținea în Vale, în 1 Martie st. n. a. c. la 1 oră d. a. în sala festivă a școlii gr. ort.

OBIECȚELE:

1. Deschiderea adunării, constatarea acționarilor prezenți și a plenipotenților.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Prezentarea bilanțului.
5. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
6. Alegerea direcțiunii pe 3 ani.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere pe trei ani.
8. Stabilirea marcelor de prezență.
9. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală în senzul §-lui 17 din statute sunt rugați a-și prezenta acțiile, eventual dovezile de plenipotențe cel mult până în 27 Februarie st. n. a. c. la cassa institutului din Șeica-mare, la filiala sa din Mediaș, agentura Vale și „Poporul” din Săliște.

Șeica-mare 10 Februarie 1914.

DIRECȚIUNEA.

Activa		Bilanț cu 31 Decemvrie 1913		Pasiva		
44, 56, 77, 83	Cassa	21832	05	2	Capital social	250000
91	Bon: Giro Conto Banca Aust. Ung.	512	73	117	Fond de rezervă	86.602'37
102	Cassa de păstrare postală	100	30	39	Fond de penziune	12.593'76
64, 92	Cambii	500.867	38	23	Fond de binefaceri	3.929'54
65, 107	" hipotecare	156.214	98	57, 78	Depuneri spre fructificare	516875'99
67, 95	Imprumuturi hip.	166884	—	113	Reescont	73483
68, 89	Credite personale	43619	32	38	Dividendă neridicată	240
115	Imprumuturi de Ct Ct	19862	72	52, 63, 94, 105	Creditori	74'11
33	Efecte	10830	—	19, 98	Interese transitoare anticipate pe 1914	13342'48
112, 114	Realități de vânzare	2016	27		Profit curat	27475'07
41	Edificiul institutului	37.473	08			
	amortizare	473	08			
17, 68	Mobilier	2.641	09			
	amortizare	241	09			
20, 26, 30, 32, 101, 108, 111, 118,	Diversi debitori și int. transit. restante	22476	57			
		984616	32			984616'32

Contul Profit & Perderi

Credit

Debit		Credit	
73, 90	Interese de depuneri	33904	37
74	reescont	9946	04
79	Ct Ct	8789	55
70, 104	Spese:		
	salare	6786	56
71, 106	spese curente	8133	48
36	marce de prezență	2810	—
72, 102	porto postal	931	06
69	chirie	587	—
	19248	10	
35	Contribuție:		
	directă și aruncuri	10205	16
	10% după int. la dep.	3390	43
	13595	59	
	Amortizare:		
	edificiul institutului	473	08
	mobil. centrala și fil. Mediaș	241	09
	714	17	
	Profit curat	27475	07
		113672	89
58, 75	Interese de escont	62212	24
59, 110	hip.	14771	35
61, 93	imprumuturi hip.	16135	72
60, 85	cred. pers.	10568	30
34	Ct Ct	8389	80
116	imprumuturi de Ct Ct	1096	—
37	efecte	499	48
		113672	89

Șeica-mare, 31 Decemvrie 1913.

DIRECȚIUNEA:

Sever Chetian m. p. Dr. Constantin Bucșan m. p. Valer Millea m. p. p. pa. Nistor m. p. contabil.
 Gheorghe Salomie m. p. Cons. Tipurița m. p. Dr. David Bleahu m. p. Nicolae Tâmaș m. p.
 Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile de mai sus și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului.
 Șeica-mare, 10 Februarie 1914.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Aron Domșa m. p. Popa N. Ioan m. p. I. Herța m. p. V. Tipurița m. p.

„LIPOVANA”

Institut de credit și economii societate pe acții în LIPOVA.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „LIPOVANA”, societate pe acții se invită la a

XX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 26 Februarie st. n. 1914 la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcțiunii pe al douăzecilea an de gestiune (1913).
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea respective aprobarea bilanțului pe 1913, darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere. (§. 26 din statute).
4. Decidere asupra întrebunțării profitului curat și fixarea dividendelor pe 1913. (§. 26 și 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propuneri. (§. 26 din statute lit. I).
6. Alegerea alor trei membri în direcțiune cu mandat pe 6 ani.

Domnii acționari cari voiesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu §. 16 și 17 din statute se avizează a depune la cassa institutului, acțiile și plenipotențele înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, 29 Ianuarie 1914.

DIRECȚIUNEA.

Activa		Contul Bi'anț		Pasiva	
Cassa	31859'61			Capital	200000'—
de păstrare postală	468'03			Fond de rezervă	111091'06
Bon în Giro Conto la B. A. U. și				Fond pentru acop. event. perderi	2227'81
la alte bănci	2823'86	35151	50	Fond de penziuni	22506'75
Cambii	820174'56			Depuneri spre fructificare	1014896'35
Cambii cu acop. hipot.	725417'12	1545591	68	Reescont	353725'—
Obligațiuni cu acoperire hipotecară		70644		Depozite de cassă	11948'05
Obligațiuni cu caventați		40186	80	Dare de interese nesolvită	2809'73
Lombard		8702	—	Interese transitoare	19163'20
Acții		17100	—	Profit curat	31238'37
Realități		44726	14		
Debitori		2824	70		
Mobilier		1440	—		
Interese de reescont anticipate		3239	50		
		1769606	32		
					1769606'32

Cheltuieli		Contul Perdere și Profit		Venituri	
Interese de depuneri	57153'—			Interese dela cambii	94953'62
„ „ reescont	30620'06			„ „ cu acoperire	
„ „ cont curent	85'06			hipotecară	55024'97
„ „ la fond de penziune	1083'68	88941	80	Interese dela obligațiuni cu acopere	
Contribuție de stat și comunală	11538'51			rire hipotecară	7151'38
Contribuție de 10% după int. dep.	5715'30	17253	81	Interese dela obligațiuni cu caventați	2736'25
Salare și bani de cvartir		15720	—	„ „ lombard	747'34
Spese, porto, chirie		8328	56	„ „ acții	160613'56
Marce de prezență		1252	—	Chirie	453'88
Competințe de timbru		142	60	Proviziuni	1233'30
Amortizare din mobilier		160	—		736'40
Profit curat		31238	37		
		163037	14		
					163037'14

V. Hamsea m. p.
director-executiv.

Lipova, 31 Decembrie 1913

Iuliu Ciugudean m. p.
prim-contabil.

DIRECȚIUNEA:

V. Beleş m. p.

Dr. St. C. Pop m. p.

Dr. A. Cioban m. p.

Ioan Cimponeriu m. p.

A. Ciugudean m. p.

V. Dehelean m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere revăzând conturile prezente le-am aflat în deplină regulă și în conformitate cu registrele institutului.

Iosif Cimponeriu m. p.
președinte.

Stefan Bordoșiu m. p.

Lipova, la 29 Ianuarie 1914.

Dimitrie Maci m. p.

Vasilie Bogoi m. p.

Dr. Teodor Botiș m. p.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.

Anul I

ABONAMENT

Pe un an . . . 20

Pe jumătate an . . . 10

Pe 3 luni . . . 5

Pe o lună . . . 1

Pentru Români

străinătate

Pe un an . . . 40.

Telefon

pentru oraș și în

Nr. 750.

Renăștere

Articol

Ceeace a

al secolelor,

nilor de stat

și perseveran

lismul politic

Piccare

știut să înscri

ria omenirei

idee, care a

în generații

plectă. Cu că

gie, mai mu

severanță în

cu atât mai

fiost realizat

vorizează s

de aceea s'a

ne are soart

Noi Rom

drum greu s

în stare să

părei idealu

devine din

devin sacrific

române, tot

binefacerile

a da întreg

țional!

Multă d

și speranțe

ne-a costat

trebuie să

Sl

E seara

ștea de afar

lant și, după

se aruncă în

rositoare. I

păle; fuce l

tăritat, cu a

la porțită,

ziu?" își zis

contenea; c

avea treabă

Sluga se

„Cin

cel din urm

In loc d

tre și mai

pe popa la

un glod pă

porțită și a

feclorul de

față de str

așa de dăr

cap de noa

Deschis

„Sun

plângător.

Cine?

— Tren

— Dum

înlantru?